



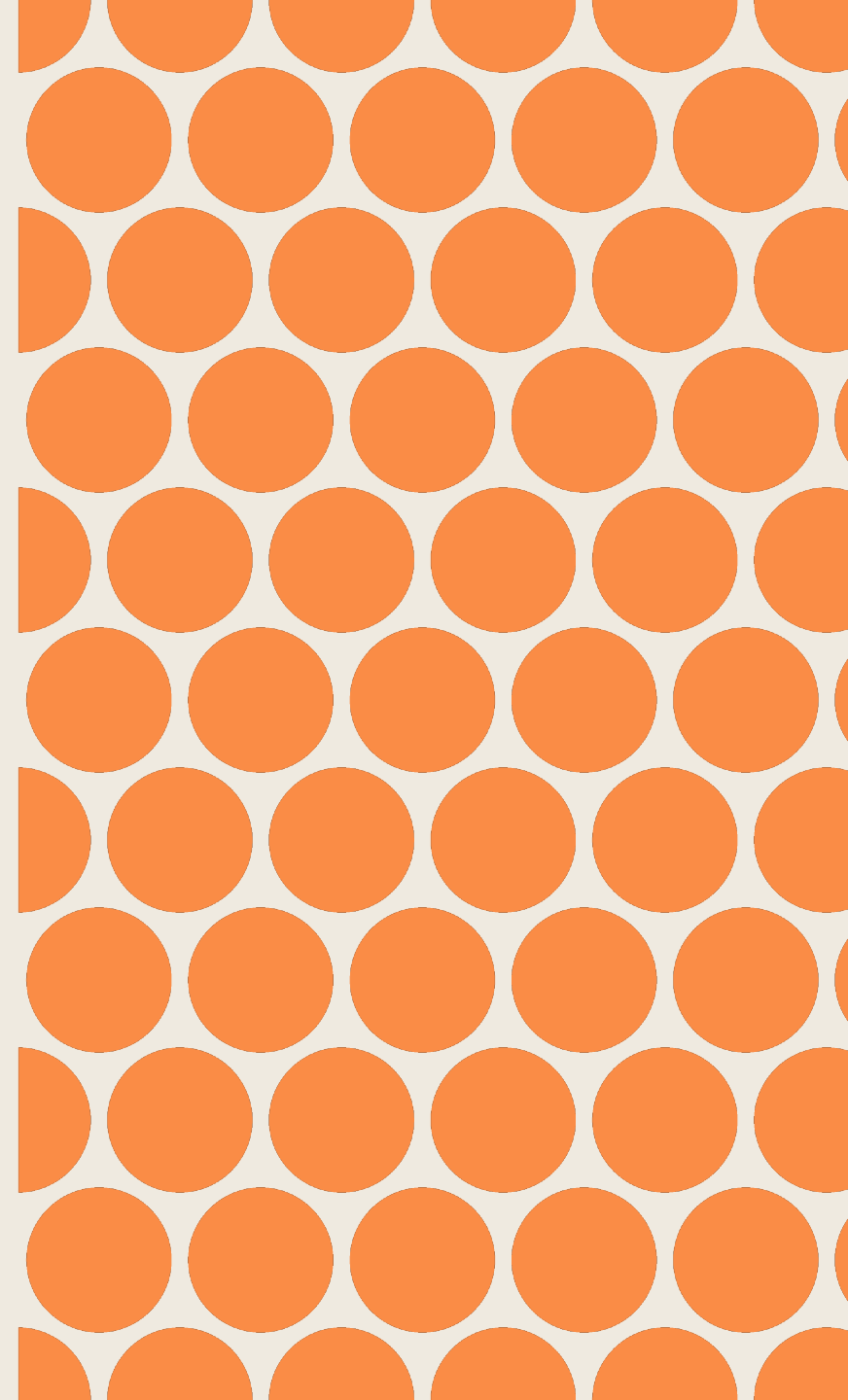
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kansallinen sote-tietojohdamisen ja vaikuttavuuden kehittämisen – ohjelma 2024-2027

Petra Kokko, ohjausosasto
Neuvotteleva virkamies
22.10.2025



**Kansallinen
palvelureformi**



Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut



Kansallisen sote-tietojohtamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen -ohjelma



Kansallinen palvelureformi

Tavoitteen visio ja osatavoitteet



Visio

Vaikuttavuusperustaisuus ja kustannusvaikuttavuus vahvistuvat läpi koko sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän

Osatavoitteet

- A. Vaikuttavuusperustaisuutta vahvistetaan ja priorisointia tehdään avoimesti ja näyttöön pohjautuen valtion ohjauksessa, alueiden johtamisessa ja palvelutuotannossa.
- B. Vaikuttavien ja kustannusvaikuttavien käytäntöjen arvioinnin rakenteet, prosessit ja arviointiosaaminen vahvistuvat.
- C. Palvelujärjestelmän yhtenäinen tietotuotanto kehitetään vastaamaan vaikuttavuusperusteisen päätöksenteon ja sitä tukevien tutkimuksien ja selvityksien tarpeita.



Vaikuttavuuteen liittyvät osatavoitteet ja toimenpiteet



Vaikuttavuus- perustaisen ohjauksen vahvistaminen ja avoin priorisointi

- 9 Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti.
- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen.
- 7 Varmistetaan Käypä hoito- ja Hotus-suositusten ajantasaisuus mukaan lukien ruotsinkieliset versiot ja pyritään laajentamaan suositusten määrää ja sisältöä tarvittavin osin.
- 8 Otetaan käyttöön yhdenmukaisesti arvioituja, vaikuttavia ja kustannusvaikuttaviksi todettuja käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja tuetaan niiden levittämistä hyvinvointialueilla.
- 4 Tuetaan vaikuttavuusperustaisia hankintoja ja levitetään hyviä hankintakäytäntöjä.

Menetelmien ja käytäntöjen arvioinnin ja arviointiosaamisen vahvistaminen

- 1 Selvitetään, suunnitellaan ja säädetään menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista ja toimijasta.
- 2 Säädetään palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista.
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan näyttöön perustuvien käytäntöjen arviointiprosessit ja kriteerit.

Vaikuttavuustiedon tietotuotannon kehittäminen

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä.

Vaikuttavuuden toimenpiteet



Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus 9

Arviointitoiminta

- 1 Kansallisten arviointitoimijoiden selvitys
- 2 Säädetään palveluvalikoiman periaatteista
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin prosessit ja kriteerit

Implementaatio

- 3 Yhtenäistetään suositusprosesseja
- 4 Levitetään hyviä vaikuttavuusperustaisia hankintakäytäntöjä
- 4 Vahvistetaan Käypä hoito ja Hotus-suositustoimintaa
- 7 Otetaan käyttöön vaikuttavia käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa
- 8

Ydinprosessi

Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen

Painopisteiden valinta

**Hyvinvointialueen
resurssiallokaatio**

Vaikuttavien palveluiden
kohdentaminen ja toteuttaminen

**Ammattilaisen
päättöksenteko**

Koulutus ja osaaminen

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tutkimus

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tietopohja

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä



Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet, selvitykset



Toimenpide

1.1 Selvitetään ja kootaan kansallinen terveydenhuollon menetelmien arvioinnin osaaminen ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi

3. Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit ja kriteerit käyttöönottoon liittyen, myös avohoidon ja laitoshoidon lääkkeisiin liittyen

Tuotos

Terveydenhuollon menetelmien arviointitoimijoita koskeva selvitys

1. Suomen nykytilan kartoitus terveydenhuollon menetelmien arvioinnin lakisääteisteisistä toimijoista
2. Kansainväliset vertailut: Suomen kannalta oleellisten referenssimaiden (Tanska, Norja, Englanti, Skotlanti, Kanada, Alankomaat) terveydenhuollon menetelmien arvioinnin organisoitumismallit ja päätöksentekomekanismit kuvataan.
3. Vaihtoehtoisten organisoitumismallien ehdotus terveydenhuollon menetelmien arviointitoiminnan ja päätöksenteon organisoitumiseksi Suomessa.

Sosiaalihuollon ja HYTEN arviointitoimijoita koskeva selvitys sekä EU-digi kartoitus

1. Sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien ja menetelmien arvioinnin ja suositusten toimijoista
2. EU-tason digitaalisten menetelmien arvioinnin viitekehyksien kartoitus



Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet, lainsäädäntö



Toimenpide

2.1 Säädetään palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista

Tuotos

§ HE Palveluvalikoiman periaatteet

2.2 Selvitetään mahdollisuus linjata sitovasti menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

Selvitys mahdollisuudesta säätää kansallisesta toimijasta, jolla on toimivalta linjata sitovasti menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

2.3 Säädetään terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista

§ HE Terveydenhuollon kansalliset arviointitoimijat

Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet, menetelmäkehitys



Toimenpide

3. Yhtenäistetään ja uudistetaan toimintamallien, käytäntöjen ja palveluiden arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit ja kriteerit käyttöönottoon liittyen

Tuotos

Arviointikehikkojen
arviointi ja valinta

Arviointikriteeristön
määrittely

Tietopohjaan kohdistuvat toimenpiteet

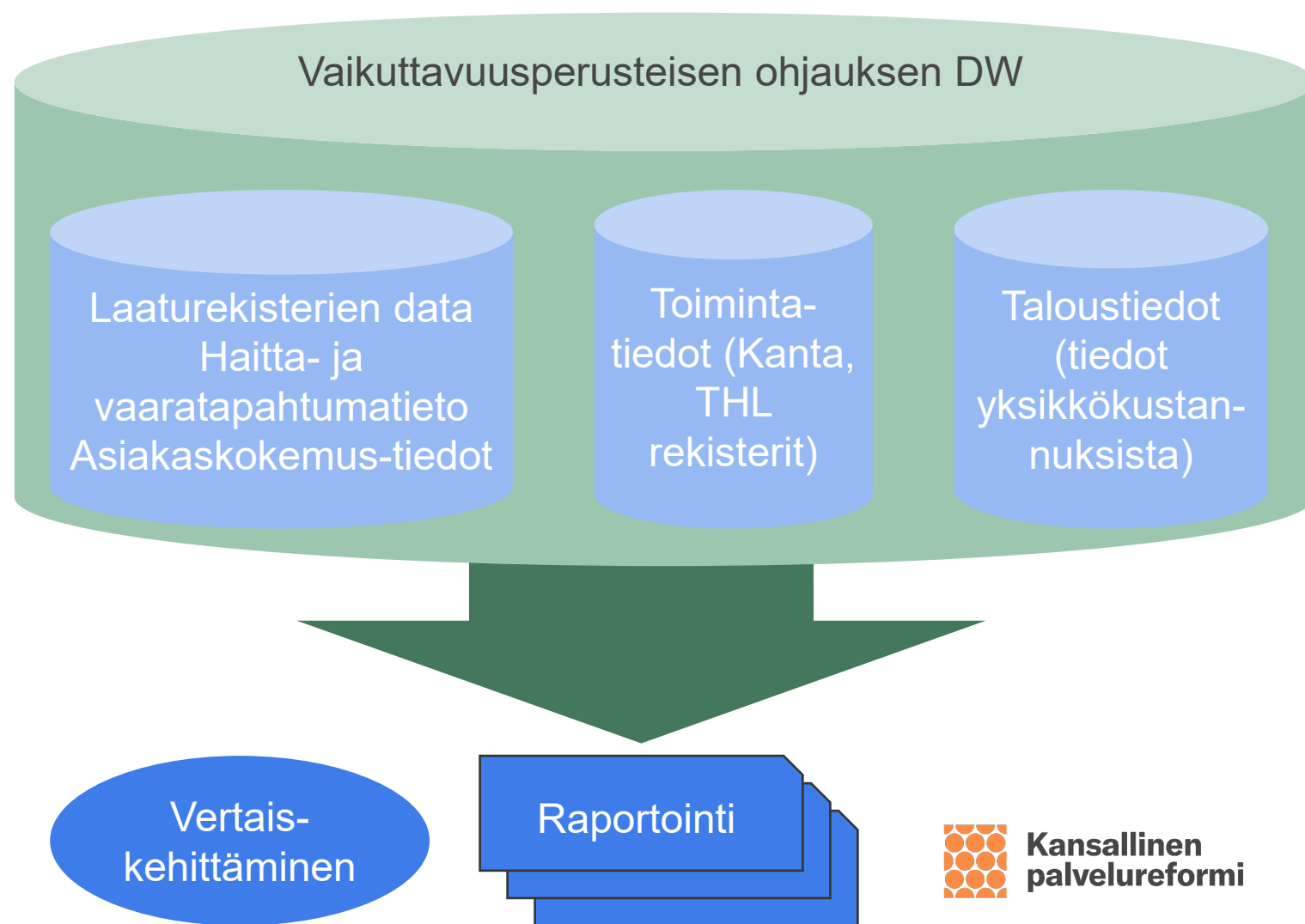


Toimenpide

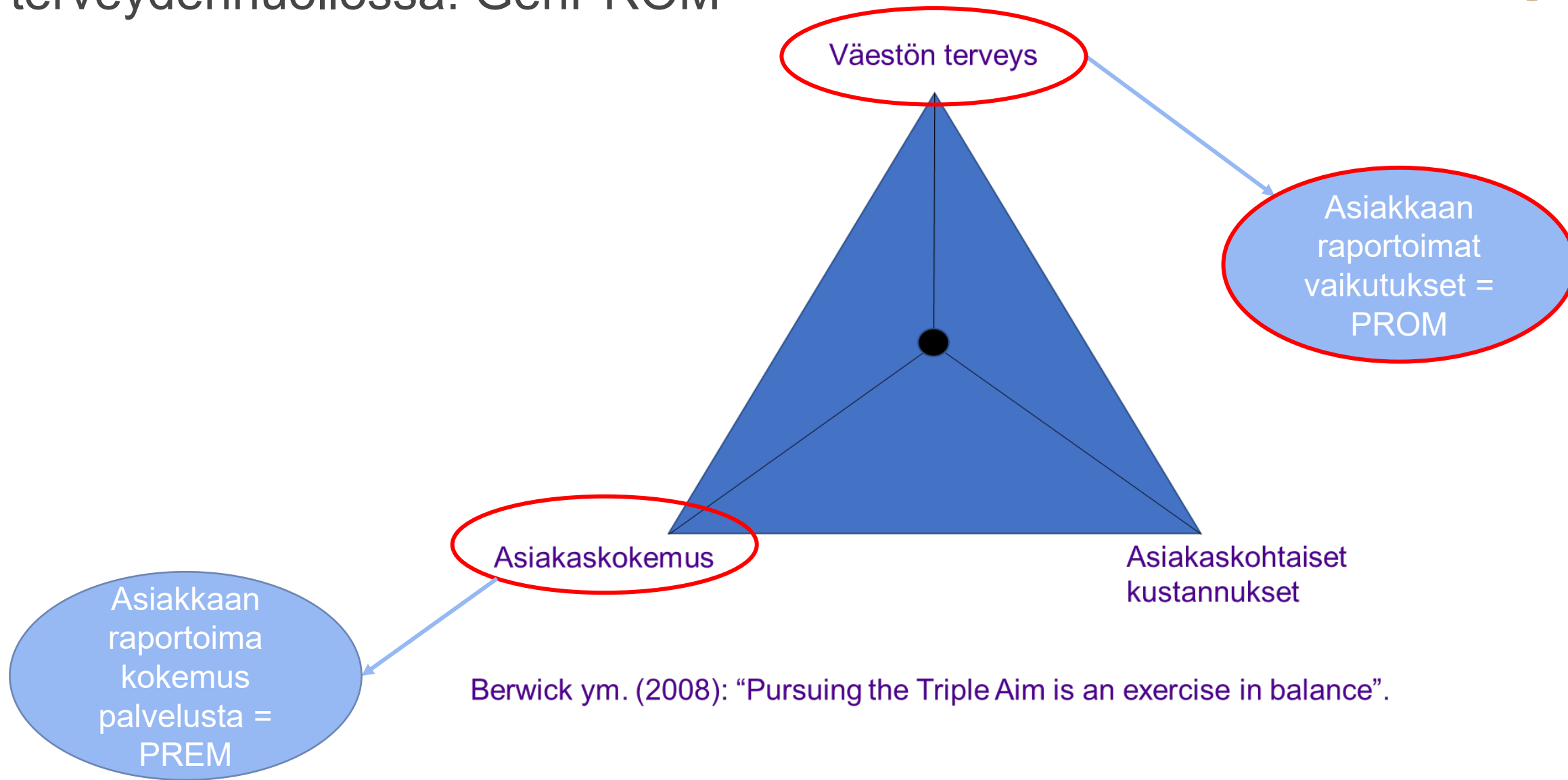
5. Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

9. Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

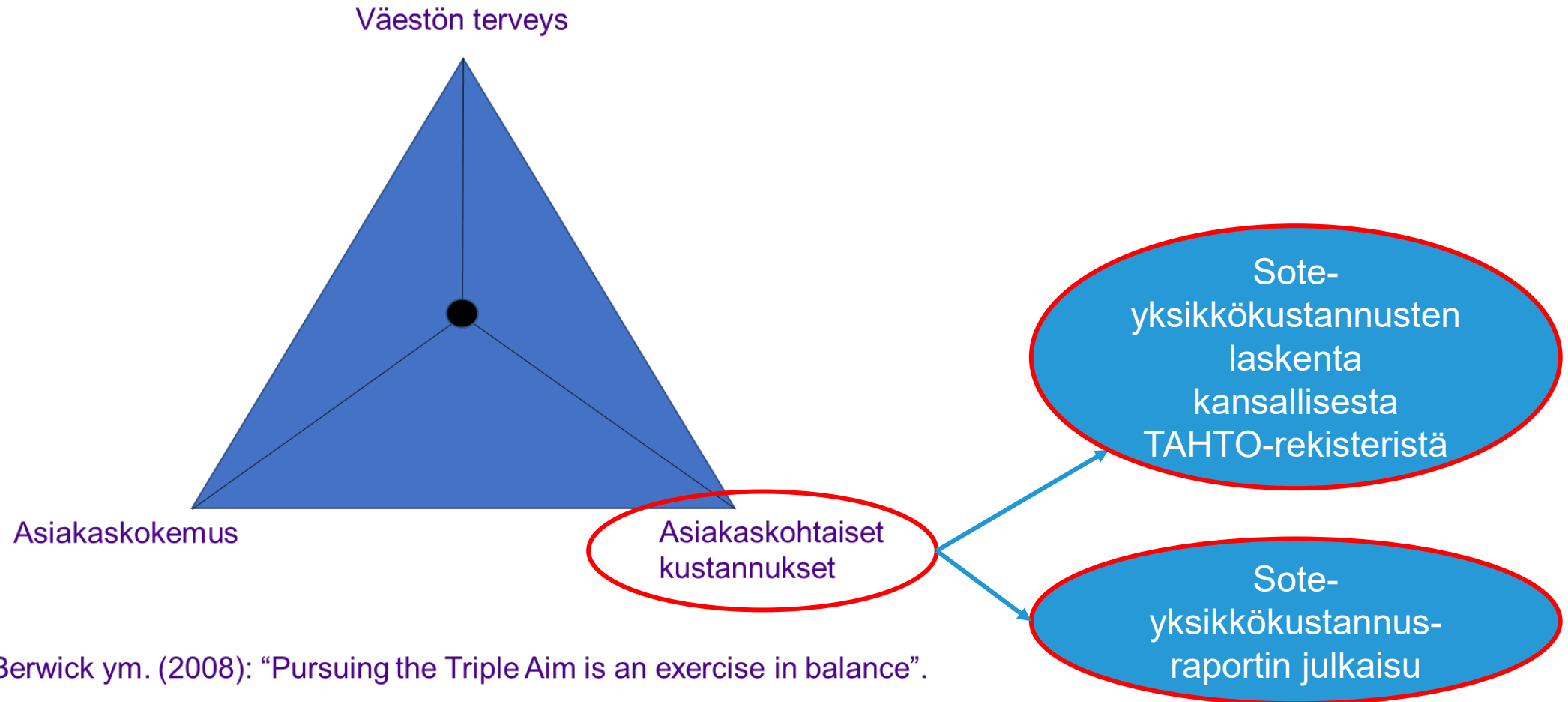
Tuotos



Geneerisen PROM-mittarin valinta ja käyttöönotto terveydenhuollossa: GenPROM



Toiminta- ja taloustietojen yhdistäminen ja yksikkökustannusten laskenta: TAHTO-projekti



Berwick ym. (2008): "Pursuing the Triple Aim is an exercise in balance".

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkökustannuksilla vertailukelpoista tietoa hyvinvointialueiden toiminnasta ja taloudesta

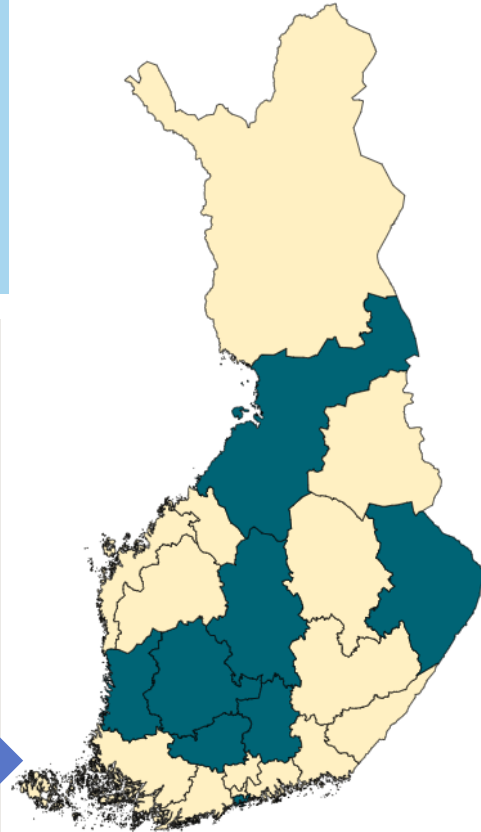


Yksikkökustannusten avoimuudella edistetään sitä, että **kustannusvaikuttavuudeltaan** parhaat toimintamallit tulevat käyttöön kaikilla alueilla

Tavoitteena:

- Hyvinvointialueiden välinen vertailu kansallisella TAHTO-laskennalla (THL)
- Tuotantotapojen välinen vertailu (julkinen vs. yksityinen)
- Edellyttää järjestämisen kustannusten tunnistamista – selvitys valmistuu 2024 lopussa

Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa



Toimenpiteet & tuotokset:

- Kansallinen yksikkökustannuslaskenta rekisteriaineistosta (THL)
 - Aineistojen laadun tarkistus ja arviointi
 - Ensimmäisten AURA-palveluluokkien yksikkökustannusten ja menetelmäkuvauksen julkaisu vuoden 2024 lopussa
- Hyvinvointialueiden oman yksikkökustannuslaskennan kehittäminen
 - Kehitetään yhtenäisiä laskennan periaatteita verkostotyöskentelyllä
 - Mahdollistaa mm. toimipisteiden välisen vertailun ja digi- vs. läsnäpalvelun vertailun
 - Hyvinvointialueiden yksikkökustannuslaskennan ohjeistus 2025



Sosiaali- ja
terveysministeriö



VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET



Tutkimukseen, koulutukseen ja osaamiseen kohdistuvat toimenpiteet



Toimenpide

Tuotos

6. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

- Käytäntöjen arviointimenetelmien opiskeluun on saatavilla verkkokursseja sekä materiaaleja hyvinvointialueiden ammattilaisille
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta on rahoitettu RRP-mekanismien ja VTR:n kautta
- Yliopisto- ja oppilaitosyhteistyö on tiivistynyt
- Vaikuttavuustutkimuksen verkosto on perustettu

Implementaatioon kohdistuvat toimenpiteet, suositukset



Toimenpide

Tuotos

7. Varmistetaan Käypä hoito ja Hotus -suositusten ajantasaisuus ja pyritään laajentamaan suositusten määrää ja sisältöä tarvittavin osin

- Käypä hoito- ja Hotus –suositusten määrää lisätään
- Käypä hoidon täydelliset kattavat suositukset ruotsinkielisinä versioina
- Suositusten hyödyntämisen seurantamalli rakennettu hyvinvointialueilla (ohjauksellinen aspekti)



Implementaatioon kohdistuvat toimenpiteet, implementaatio ja de-implementaatio



Toimenpide

8.1 Laaditaan toimintamalli vaikuttamattomien tai vähähyötyisten menetelmien käytöstä poistamiseen

8.2 Vahvistetaan kansallista työtä parhaiden käytäntöjen (ml. Vaikuttavuusperustaiset hankinnat) jalkauttamiseksi (informaatiota ja käyttöönoton tukea)

Tuotos

Selvitykset ja kartoitukset

1. Selvitys vähähyötyisistä ja vaikuttamattomista menetelmistä
2. Kartoitus/selvitys näyttöön perustuvien parhaiden käytäntöjen julkaisemiseen liittyvän palvelun teknisistä ratkaisuista

"Menetelmäpankki" ~ Innokylä 2.0

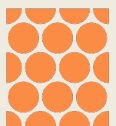
Prosessi- ja toimintamallikuvaukset



Kansallinen palvelureformi

Kiitos!

Lisätietoja: petra.kokko@gov.fi



**Kansallinen
palvelureformi**



Sosiaali- ja
terveysministeriö